

บันทึก

เรื่อง บำนาญของขุนกำจัดโรคพาธ (การตีความมาตรา ๒๔
แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑)

(๑) เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๗ ขุนกำจัดโรคพาธ แพทย์ผู้ช่วยกอง
มหันตโทษ ได้ถูกนักโทษเจ็ก (ซึ่งถูกจำคุกเรื่องปล้นทรัพย์) กระทำร้าย ต่อมาอีก ๙ วัน
จำเป็นต้องตัดแขนซ้ายออกได้ข้อศอก ๔ นิ้ว

(๒) หลังจากถูกกระทำร้ายและทำการผ่าตัดแล้ว ขุนกำจัดโรคพาธมิได้อ้างว่าไม่
สามารถที่จะรับราชการ แต่ยังคงรับราชการต่อไปอีกเป็นเวลา ๑๔ ปีเศษ (ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า
การตัดแขนนั้นได้ตัดเพียงแขนท่อนปลาย หากตัดทั้งแขนไม่ กับทั้งเป็นแขนซ้ายไม่ใช่แขนขวา)

(๓) ต่อมาอีกหลายปี กระทรวงมหาดไทยได้ปลดขุนกำจัดโรคพาธออกจาก
ราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๑ เป็นต้นไป (อย่างไรก็ดีข้าราชการผู้นี้อ้างว่ามีสิทธิที่จะได้รับ
บำนาญเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ (บำนาญพิเศษเพราะเหตุ
ทุพพลภาพ)

(๔) กระทรวงมหาดไทยได้ปลดข้าราชการผู้นี้ออกจากราชการตามความใน
มาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ ซึ่งมีความว่า

วรรค ๒ ผู้ซึ่งปรากฏแก่เจ้ากระทรวงว่าจะไม่ทำประโยชน์ให้แก่ราชการได้
ควรแก้ตำแหน่งเพราะหย่อนความสามารถก็ดี เพราะมีความบกพร่องในจรรยาอันควรแก้ก็
แก้ตำแหน่งก็ดี ถ้าและจะให้อยู่ในตำแหน่งต่อไปอาจเสียราชการไซ้ เจ้ากระทรวงจะบอกให้คืน
ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือปลดจากราชการก็ได้

วรรค ๓ ผู้ต้องออกจากราชการหรือต้องปลดจากราชการดังกล่าวนี้ ถ้า
เป็นผู้อยู่ในลักษณะที่จะได้บำเหน็จบำนาญตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญที่ใช้
อยู่ในเวลานี้ก็มีสิทธิที่จะได้บำเหน็จบำนาญ

(๕) มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๔๗๑ มีความว่า ข้าราชการไม่ว่าตำแหน่งใดชั้นใดซึ่งมีหน้าที่ก่อปรด้วยอันตราย เช่น เจ้า
พนักงานกระทำหน้าที่ปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือท่านใช้ให้ไปกระทำอย่างใดที่ต้องฝ่าอันตราย
ถ้าประสบอันตรายถึงทุพพลภาพในเวลาทำราชการในหน้าที่ หรือกิจการที่ท่านใช้นั้น ท่านว่า
นอกจากบำนาญปกติจะได้รับพระราชทานบำนาญพิเศษ

สุดแล้วแต่จะพระราชทานเพิ่มให้ตั้งแต่ห้าในหกสิบส่วนจนถึงยี่สิบในหก
สิบส่วนแห่งเงินเดือนสุดท้าย ดังกำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ ตามสมควรแก่เหตุการณ์และทุพพลภาพ
ของผู้นั้น

การขอบำนาญตามมาตรานี้ ต้องแสดงรายงานแพทย์ผู้ตรวจอาการทุพพล
ภาพ กับรายงานเหตุการณ์ที่ได้ประสบอันตราย

(๖) กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม รวมทั้งกรณีตามความในมาตรา ๒๔ นั้นด้วย จำจะต้องพิจารณาถึงมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ ซึ่งมีความว่า บำเหน็จบำนาญเหตุทุพพลภาพนั้น ให้แก่ข้าราชการป่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์คนหนึ่งหรือหลายคนที่ยุติบาลกำหนดให้เป็นผู้ตรวจ ตรวจให้ประกาศนียบัตรว่าไม่สามารถหรือไม่สมควรที่จะรับราชการต่อไป

(๗) ปรากฏตามท้องเรื่องว่า ขุนก้ำจัดโรคพาธถูกปลดออกจากราชการเพราะเจ้ากระทรวงเห็นว่าจะไม่ทำประโยชน์ให้แก่ราชการได้. และถ้าจะให้อยู่ในตำแหน่งต่อไปอาจเสียราชการ

ไม่ปรากฏเลยว่าทำให้ปลดออกเป็นเพราะเหตุทุพพลภาพ

(๘) ขุนก้ำจัดโรคพาธขอรับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ แต่คำร้องของขุนก้ำจัดโรคพาธไม่อยู่ในข่ายแห่งกฎหมาย เพราะขุนก้ำจัดโรคพาธมิได้แสดงประกาศนียบัตรของแพทย์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ซึ่งมีแพทย์คนหนึ่งหรือหลายคนที่ยุติบาลกำหนดให้เป็นผู้ตรวจได้ออกและลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญ

(๙) ย่อมเป็นการยากที่จะเข้าใจว่าประกาศนียบัตรเช่นว่านี้จะให้กันได้อย่างไร เพราะว่าเพื่อให้เป็นที่ประจักษ์แจ้ง ประกาศนียบัตรนั้นจำเป็นต้องรับรองว่า เนื่องจากทำการผ่าตัดในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ขุนก้ำจัดโรคพาธไม่สามารถที่จะรับราชการต่อไปได้ แม้ถึงว่าขุนก้ำจัดโรคพาธจะได้รับราชการต่อมาก็คงเป็นเวลา ๑๔ ปีเศษ

(๑๐) ถ้าขุนก้ำจัดโรคพาธจะถือเอาประโยชน์จากบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพแล้ว ก็ควรจะจัดการเสียแต่ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ หลังจากถูกกระทำร้ายและต้องตัดแขนออก (ในเวลานั้นกรณีต้องบังคับตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ร.ศ. ๑๒๐ ซึ่งค่อนข้างคล้ายคลึงกับมาตรา ๗ และ ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญที่ใช้อยู่ในเวลานี้) เพราะฉะนั้นขุนก้ำจัดโรคพาธจึงอาจร้องขอออกจากราชการ

(๑) เพื่อรับบำนาญพิเศษ (เพราะเหตุทุพพลภาพ)

(๒) เพื่อรับบำนาญประเภททดแทน (ตามส่วนของวันราชการในเวลานั้น)

(๑๑) การที่รับราชการต่อไปอีกนั้น ต้องถือว่าขุนก้ำจัดโรคพาธได้สละสิทธิของตนในอันที่จะได้บำนาญเพราะเหตุทุพพลภาพ และอันที่จริงขุนก้ำจัดโรคพาธก็ได้สิทธิใหม่มาแทน คือสิทธิที่จะได้รับบำนาญคำนวณตามเวลาที่ได้รับการรับราชการมาแล้ว นอกจากนั้นมิใช่จะเป็นการไร้ประโยชน์เสียเลยทีเดียวในอันที่จะเสนอให้ระลึกว่า อายุความซึ่งกฎหมายมิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นนั้นก็มีกำหนด ๑๐ ปี (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔)

(๑๒) ยังเป็นที่สงสัยอยู่ว่า หน้าที่ราชการของแพทย์ผู้นี้กับการกระทำร้ายนั้นมีความเกี่ยวเนื่องติดต่อกันอย่างเช่นความสัมพันธ์ในระหว่างเหตุกับผลหรือไม่ คณะกรรมการกฤษฎีกาฝ่ายข้างมากมีความเห็นว่าหาความสัมพันธ์กันเช่นนั้นไม่ และยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเป็นต้นเช่น ผู้พิพากษาอาจถูกนักโทษกระทำร้ายในระหว่างพิจารณาก็ได้ อย่างไรก็ตาม ปรากฏตาม

ทางสอบสวนทางราชการว่า นักโทษเจ็ก (ผู้กระทำร้าย) มิได้เป็นผู้ซึ่งขุนกำจัดกำลังทำการรักษาพยาบาลอยู่ในขณะที่กระทำร้าย

(๑๓) เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้อธิบายมาแล้วข้างบน คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีความเห็นว่า ขุนกำจัดโรคพาธไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ

(ลงชื่อ)

หัวหน้ากองกฤษฎีกา

แทนเลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๘ กันยายน ๒๔๗๘